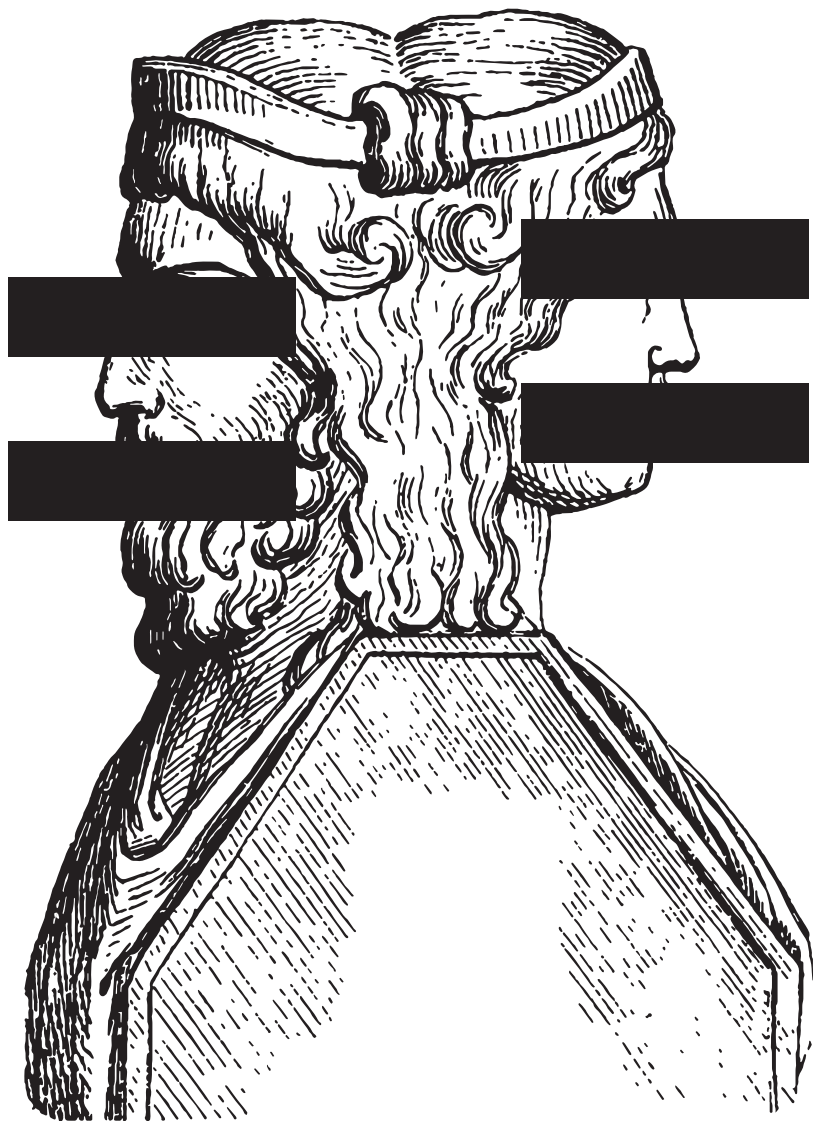

IVAR
ARPI

ANNA-KARIN
WYNDHAMN

GENUSDOKTRINEN

”There will always be inconvenient facts for any political agenda, and you can judge a university, or an academic field, by how it handles its dissenters.”

Jonathan Haidt och Greg Lukianoff
The Coddling of the American Mind

INNEHÅLL

Inledning	9
Hesslowaffären.....	15
Jämställdhetsivern sprider sig	51
Universiteten börjar jämställdhetsintegreras	77
Genusdoktrinen – så funkar den	105
Kejsarens nya ideologi	139
Evolutionen av könsskillnader	159
De tekniska högskolornas mediokra män	207
Så genuscertifieras svensk forskning	269
Slutord	311
Så skrev vi boken	315
Tack	319
Slutnoter	321
Litteraturförteckning.....	355

UNIVERSITETEN BÖRJAR JÄMSTÄLLDHETS- INTEGRERAS

”OMORGANISERA BEFINTLIG VERKSAMHET”

I regleringsbrevet för 2016 gav regeringen samtliga av Sveriges lärosäten i uppgift att ”ta fram en plan för hur lärosätet avser utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering”.⁴⁶ Det låter inte så farligt. För vem är emot jämställdhet mellan könen? Men jämställdhetsintegrering innefattar mycket mer än så. Begreppet jämställdhet används bara som en täckmantel för en mer radikal och djupgående process.

” Planen ska innehålla utvecklingsbehov, mål och aktiviteter som lärosätet avser att vidta samt genomföra under 2017–2019. Vidare ska planen beskriva på vilket sätt jämställdhet ska integreras och bli en del av lärosätets ordinarie verksamhet, exempelvis i lärosätets styrprocesser. Regeringen lyfter fram ojämsställda karriärvägar i akademien, behovet av att motverka könsbundna studieval och att förbättra kvinnors och mäns genomströmning som prioriterade områden.”⁴⁷

Alla myndigheter genomgår sedan tidigare samma process. I båda fallen har Nationella sekretariatet för genusforskning getts

i uppgift att leda arbetet. Anställda på sekretariatet har rest runt och hållit föreläsningar och workshoppar för rektorer, chefer och samordnare. Jämställdhetsintegrering handlar inte om att motarbeta diskriminering, slår sekretariatet fast i sin vägledning av lärosätena.⁴⁸ Medan antidiskrimineringsarbetet syftar till att skapa lika villkor i arbetslivet, handlar jämställdhetsintegreringen om att ”omorganisera befintlig verksamhet” och ”förändra de maktstrukturer som ger diskriminerande effekter”.

Jämställdhetsintegrering som strategi för att genomföra Sveriges jämställdhetspolitik är i sig ingen nyhet eller innovation. Den ansågs länge inte heller politiskt kontroversiell. Både borgerliga och socialdemokratiska regeringar har använt metoden. Bengt Westerberg, dåvarande partiledaren för Folkpartiet, dagens Liberalerna, drev igenom jämställdhetsintegreringen under regeringen Bildt 1991–94, och sedan har det bara fortsatt.

Enkelt uttryckt innebär strategin att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer i en organisation och i alla faser av en process och av alla aktörer som deltar i den. I beskrivningar av jämställdhetsintegreringen återopas ofta Europarådets definition av strategin som en omorganisering, förbättring, utveckling och utvärdering av beslutsprocesser i syfte att främja jämställdhet.

PILOTEN PÅ GÖTEBORGS UNIVERSITET

I maj 2015 beslutar Helene Hellmark Knutsson, dåvarande minister för forskning och högre utbildning, att tillsätta en nationell expertgrupp för jämställdhet i högskolan med uppdrag att bland annat komma med förslag och idéer inför nästa stora forskningsproposition. ”Expertgruppen kommer bli ett centralt verktyg i utformandet av kommande reformer på dessa områden”, säger forskningsministern.⁴⁹ I konstellationen ingår

bland annat Fredrik Bondestam, filosofie doktor i sociologi och vid tillfället forskningssamordnare vid Nationella sekretariatet för genusforskning vid Göteborgs universitet. Dessutom ingår även Agnes Wold, professor, överläkare och känd debattör, och Seher Yilmaz, som vid tidpunkten var ordförande för Rättviseförmedlingen.⁵⁰

Under sommaren samma år arrangerar Nationella sekretariatet för genusforskning ett seminarium i Almedalen med rubriken ”Från löften till beslut – så blir akademien jämställd”.⁵¹ I panelen ingår bland andra Helene Hellmark Knutsson och Åsa Regnér, då jämställdhetsminister, Pam Fredman som då var rektor vid Göteborgs universitet samt Fredrik Bondestam, då forskningsledare på sekretariatet. Samtalet modererades av Kerstin Alnebratt, då föreståndare vid Genussekretariatet. Under seminariet riktar sig rektor för Göteborgs universitet till forskningsministern och uttrycker en tydlig och direkt önskan om ett jämställdhetsintegreringsuppdrag till högskolesektorn. Göteborgs universitet vill gå före, visa väg och ”anta utmaningen”. Pam Fredman uttrycker dessutom en förhoppning att övriga lärosäten sedan vill göra detsamma. Utspelet applåderas av Kerstin Alnebratt:

” Vi behöver delvis nya förståelser av jämställdhetsintegrering och utveckla en stödstruktur som harmonierar med de särskilda villkor som gäller för forskning och utbildning. Därför är det jättespännande att Göteborgs universitet tar sig an utmaningen.⁵²

Forskningsminister Helene Hellmark Knutsson välkomnar initiativet från Göteborgs universitet och lovar att återkomma med konkreta uppdrag till lärosäten i höstens budgetproposition.⁵³ Så sker också i regleringsbrevet för 2016. Utöver jämställdhetsintegreringen skärps rekryteringsmålet för att skapa en jämn könsfördelning bland professorerna; hälften av de nyrekryterade professorerna ska år 2030 vara kvinnor. Det handlar om att skapa

de bästa förutsättningarna för svensk forskning, säger Hellmark Knutsson, och då måste kvinnor och män få verka på lika villkor inom akademien. Det är därför universiteten ska jämställdhetsintegreras:

” Om Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation måste vi ha en mer jämställd högskola. Det är till exempel ett slöseri med den kompetens som finns att så få kvinnor blir professorer. Jag är övertygad om att om universiteten och högskolorna använder sig av ett jämställdhetsintegrerat arbetssätt så är det ett steg på väg mot en mer jämställd högskola.⁵⁴

På seminariet den där sommardagen i Visby 2015, sa ministern att jämställdhetsproblemet i forskningen har att göra med att ”vi kvoterar in 75 procent män till professurerna. Ska vi nå upp till 75 procent män blir det en del mediokra män.”⁵⁵ Det var ett påstående som Helene Hellmark Knutsson bara tycks ha slängt ur sig. Varifrån siffran kommer är omöjligt att veta: Ingen forskning presenterades till stöd för att en massa män fått sina jobb orättvist. Just detta med ett överskott av mediokra män i akademien visar sig dock bli en följetong.

NATIONELLA SEKRETARIATET FÖR GENUSDOKTRINEN

Redan då Göteborgs universitet ”tar täten” och i förväg påbörjar jämställdhetsintegreringen, får Nationella sekretariatet för genusforskning en lokal nyckelroll som stödfunktion. Det är i sig inget märkligt, eftersom de redan hade motsvarande funktion för integreringsarbetet av statliga myndigheter.

I regleringsbrevet får sekretariatet i uppdrag att fungera som nationell stödfunktion för samtliga universitet och högskolor i